

Marian F. Nowak

Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne

Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego 1, 191-194

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne

Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne jest stowarzyszeniem rejestrowym, założonym z inicjatywy Macieja Kowalczyka, Jacka Malkowskiego i Mariana F. Nowaka w 2005 r. Zebranie założycielskie odbyło się 18 września 2005 r. Podjęto wówczas uchwałę, w której czytamy m.in.: *Osoby zgromadzone w Caffè Klimaty przy ul. Wiosny Ludów 2A w Ostrowie Wielkopolskim 18.09.2005 roku postanawiają założyć stowarzyszenie o nazwie Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne (OTG) w Ostrowie Wielkopolskim z tymczasową siedzibą w Bibliotece Publicznej im. Stefana Rowińskiego przy ul. Wolności 2.* Zebrani zaaprobowali przedstawiony projekt działalności stowarzyszenia, uchwalono jego statut, a także dokonano wyboru komitetu założycielskiego. Zebranie zobowiązało Komitet Założycielski do dokonania rejestracji Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego we właściwym sądzie rejonowym, a następnie przygotowania Walnego Zgromadzenia Członków w trybie i terminie przewidzianym w Statucie.

Walne Zgromadzenie odbyło się 18 listopada 2005 r. w Ostrowie Wielkopolskim. Dokonano wówczas wyboru: zarządu Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego, w skład którego weszli: Maciej Kowalczyk - prezes, Irena M. Lis - skarbnik, Jacek Malkowski - wiceprezes i Marian F. Nowak - sekretarz, oraz komisji rewizyjnej. Zebrani zatwierdzili wzór logo Towarzystwa, wg projektu J. Malkowskiego, a opracowanego komputerowo przez inż. Marcina Nowaka.

Zgodnie z § 1 swojego Statutu Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne ma na celu rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw oraz działań badawczych i popularyzatorskich w zakresie szeroko pojmowanej genealogii, jak również, wspieranie osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania.

Z kolei zgodnie z § 8 Stowarzyszenie realizuje cele poprzez: działalność naukową i wydawniczą, w szczególności poprzez publikację poradników, wyników badań genealogicznych, bibliografii, źródeł oraz ich inwentarzy; prowadzenie archiwum, zawierającego dane na temat historii poszczególnych rodzin; współpracę i wzajemną pomoc członków Stowarzyszenia; doradztwo i pomoc oraz szkolenie członków i innych podmiotów zainteresowanych działalnością OTG; współpracę z osobami i instytucjami w zakresie gromadzenia informacji i wymiany doświadczeń; utrzymywanie kontaktów z organizacjami i instytucjami o podobnym charakterze w kraju i zagranicą; inne działania sprzyjające rozwojowi statutowych celów organizacji oraz prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską.

Do ważniejszych przedsięwzięć zrealizowanych przez OTG w latach 2005 – 2009 należały:

- **spotkanie z Bettiną Landé z Paryża¹**, potomkinią pierwszego ostrowskiego rabina Jakoba ben Jicchak Halewi Landé oraz budowniczego ostrowskiej synagogi Moritza

¹ Pogrubienia tekstu pochodzą od jego Autora (przyp. red.).

Landé, przybyłą z Francji do Ostrowa Wielkopolskiego na zaproszenie naszego Towarzystwa. Spotkanie to odbyło się 26 lutego 2006 r.

- **wystawa pt. Żydzi ostrowscy w dziejach miasta i Gimnazjum Męskiego.** Zorganizowana została 27 lutego 2006 r. w auli I Liceum Ogólnokształcącego, pod patronatem Stowarzyszenia Wychowanków *Alma Mater Ostroviensis*, Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego i koła Polskiego Towarzystwa Historycznego w Ostrowie Wielkopolskim. Gośćmi Honorowymi wystawy były: Bettina Landé i dr Eleonora Bergman, wicedyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie.

- **spotkanie z Götzem Urbanem z Niemiec**, wnukiem pastora Arthura Rohde wybitnego, lokalnego społecznika, polityka i pamiętnikarza przełomu XIX i XX w., a zarazem absolwenta ostrowskiego Gimnazjum Męskiego. Spotkanie odbyło się 29 lipca 2006 r. w auli I Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowie Wielkopolskim.

- **I. Konferencja genealogiczna**, zorganizowana 21 października 2006 r. z okazji pierwszej rocznicy powstania Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego, połączona z promocją I tomu *Rocznika OTG*. Uroczystość odbyła się w reprezentatywnej auli I Liceum Ogólnokształcącego. W konferencji udział wzięli członkowie stowarzyszenia i zaproszeni goście. Gośćmi specjalnymi konferencji byli przedstawiciele Kościoła mormońskiego: Robert Magnuski – dyrektor ds. historii rodziny w Polskiej Warszawskiej Misji Kościoła Jezusa Chrystusa w Dniach Ostatnich oraz Zoe Coomes i Shirley Palmer ze Stanów Zjednoczonych, pracujące w warszawskim Centrum Historii Rodziny.

- **spotkanie Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego poświęcone pamięci hallerczyków. Wystawa Hallerowska.** W dniu 6 lipca 2007 r. w sali Cechu Rzemiosł Różnych w Ostrowie Wielkopolskim, odbyło się spotkanie poświęcone 90. rocznicy utworzenia Armii Polskiej we Francji. Głównym celem spotkania, było zaprezentowanie sylwetek hallerczyków związanych z regionem południowej Wielkopolski. Specjalnym gościem był, przybyły z Gdańska, Czesław Skonka, pisarz, publicysta, redaktor, działacz społeczno – kulturalny, autor szeregu książek poświęconych gen. Józefowi Hallerowi i jego żołnierzom.

- **konferencja popularnonaukowa Z przeszłości klasztornej Ołoboku**, zorganizowana 21 września 2007 r. w Ołoboku przez Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne, wraz z Polskim Towarzystwem Historycznym - Oddział w Kaliszu, Starostwem Powiatowym w Ostrowie Wielkopolskim, Wójtem Gminy Sieroszewice oraz Biblioteką Publiczną im. Stefana Rowińskiego w Ostrowie Wielkopolskim.

- **wystawa rodowodów i wywodów przodków *Ocalić od zapomnienia....*** W dniu 24 kwietnia 2008 r. w Ostrowskim Centrum Kultury została uroczystie otwarta wystawa rodowodów i wywodów przodków osób zrzeszonych w Ostrowskim Towarzystwie Genealogicznym. Ekspozycja ta, nosząca tytuł *Ocalić od zapomnienia*, miała na celu zaprezentowanie osiągnięć członków OTG, jak również spopularyzowanie wśród mieszkańców Ostrowa genealogii i zainspirowanie ich do prowadzenia własnych badań genealogicznych.

- **konferencja OTG poświęcona „Republice Ostrowskiej”.** Promocja III tomu *Rocznika OTG* - poświęconego „Republice Ostrowskiej” i powstańcom wielkopolskim z pow. ostrowskiego. Konferencja odbyła się 8 listopada 2008 r. w Domu Katolickim przy Konkatedrze. Było to wydarzenie szczególne. Konferencja zapoczątkowała obchody 90. rocznicy powstania „Republiki Ostrowskiej”. W programie konferencji

przewidziano wystąpienia m.in. Kazimierza Radowicza, Honorowego Obywatela Ostrowa Wielkopolskiego, zamieszkałego na stałe w Gdańsku, Tomasza Ławniczaka, historyka i regionalisty oraz dyrektora Archiwum Państwowego w Poznaniu Henryka Krystka. Konferencja została uświetniona występem uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowie Wielkopolskim o tematyce niepodległościowej, przygotowanym pod kierunkiem Piotra Grabarza. Na Konferencji zaprezentowano również III tom *Rocznika OTG* oraz płytę *Źródła do dziejów Powstania Wielkopolskiego na Ziemi Ostrowskiej*. Materiały zebrane zostały we współpracy z Archiwum Państwowym w Poznaniu. Płytę wydano ze środków Stowarzyszenia Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego.

- **wystawa poświęcona Powstańcom Wielkopolskim z terenu powiatu ostrowskiego.** Dnia 27 grudnia 2008 r. w Przygodzicach odbyły się powiatowe obchody 90. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Zorganizowane zostały one przez Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne, Towarzystwo Miłośników Przygodzic oraz Gminę Przygodzice. Patronat nad nimi objął starosta ostrowski. Po akademii uczestnicy uroczystości złożyli wiązanki kwiatów pod Pomnikiem Powstańców Wielkopolskich i udali się do Chaty Regionalnej, gdzie otwarta została przez starostę ostrowskiego Włodzimierza Jędrzejaka, wójta gminy Przygodzice Przemysława Kaźmierczaka i prezesa Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego Macieja Kowalczyka, wystawa *Powstanie Wielkopolskie w Powiecie Ostrowskim - uczestnicy i pamięć*. Wystawa została zorganizowana wspólnie przez OTG i TMP, a przygotował ją Edmund Radziszewski.

- **współudział w zorganizowaniu debaty historycznej, z okazji wizyty Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w Ostrowie Wielkopolskim.** W ramach obchodów 90. rocznicy Powstania Wielkopolskiego, Prezydent Lech Kaczyński 19 stycznia 2009 r. odwiedził Ostrow Wielkopolski. Wziął udział w debacie historycznej *Powstanie Wielkopolskie - 90. rocznica Republiki Ostrowskiej* w Muzeum Miasta. W panelu dyskusyjnym, oprócz prezydenta m. Ostrowa Wielkopolskiego Radosława Torzyńskiego i dyrektora Muzeum Miasta Witolda Banacha wzięło udział dwóch członków Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego: Jarosław Biernaczyk, prowadzący panel dyskusyjny oraz prezes OTG M. Kowalczyk.

- **spotkanie z dr. Łukaszem Bieleckim, znanym poznańskim genealogiem, inicjatorem akcji *Poznan Project*.** Dnia 20 marca 2009 r. Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne zorganizowało w sali Cechu Rzemiosł Różnych spotkanie z dr. Ł. Bieleckim, znanym poznańskim genealogiem, inicjatorem akcji *Poznan Project*. Akcja ta, a właściwie projekt, *Poznan Marriage Indexing Project* realizowany jest od 2000 r. i ma na celu zindeksowanie wszystkich małżeństw zawartych w latach 1835 - 1884 na terenie Wielkopolski, w granicach dawnej pruskiej Prowincji Poznańskiej (*Provinz Posen*), w krajowej historiografii nazywanej zazwyczaj Wielkim Księstwem Poznańskim, albo określeniem „Poznańskie”.

- **obchody 90. rocznicy uroczystego powitania w Ostrowie Wielkopolskim Armii gen. Józefa Hallera - 18 kwietnia 2009 r.** Obchody połączone zostały z odsłonięciem na dworcu PKP tablicy pamiątkowej poświęconej hallerczykom Ziemi Ostrowskiej.

- **konferencja naukowa poświęcona wydarzeniom 1914 r. na pograniczu ostrowsko - kaliskim, zorganizowana wspólnie z PTH/Oddział w Kaliszu i International Military Historical Association w dniu 7 sierpnia 2009 r. w auli I LO.**

- promocja IV tomu *Rocznika OTG* poświęconego 70. rocznicy Września 1939 r. oraz płyty CD/DVD *Materiały źródłowe do dziejów II wojny światowej w powiecie ostrowskim* - 9 października 2009 r.

- publikacje Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego - jak dotychczas wydano cztery tomy *Rocznika OTG*:

1. I tom poświęcony był głównie genealogii rodzinnej i metodyce poszukiwań archiwalnych;
2. II tom dotyczył z kolei 90. rocznicy utworzenia Armii Hallera;
3. III tom „*Rocznika OTG*” poświęcony został 90. rocznicy powstania „Republiki Ostrowskiej” i 90. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego;
4. IV tom „*Rocznika OTG*” poświęcony jest 70. rocznicy Września 1939 r.

Ponadto wydano: dwa rodzaje pocztówek dotyczących 90. rocznicy utworzenia Armii Hallera i jedną z okazji 90. rocznicy przejazdu przez Ostrów tejże Armii. Natomiast z okazji 90. rocznicy Powstania Wielkopolskiego wydano trzy pocztówki z sylwetkami Powstańców.

Wybito ponadto dwa medale: pierwszy na 1. rocznicę powstania OTG, drugi na 100 - lecie ostrowskiej Fary.

Marian F. Nowak